

JUUPAJOEN KUNNAN VUOSITTAINEN HYVINVOINTIRAPORTTI 2018

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN KUNNASSA

Kunnan tehtävänä on seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Tämä tarkoittaa tietojen tuottamista esimerkiksi sosioekonomisen aseman, koulutustaustan tai asuinalueen mukaan. Kootun tiedon pohjalta asetetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiset tavoitteet.

Tavoitteiden tulee perustua paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin. Tämän jälkeen määritellään tavoitteita tukevat toimenpiteet. Seurannasta ja tehdyistä toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Kerran valtuustokaudessa valmistellaan lisäksi laajempi hyvinvointikertomus.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamiseen osallistuvat kaikki kunnan eri hallinnonalat. Kunnan johtoryhmä koordinoi toimintaa. Tämä varmistaa muun muassa ohjauksen ja resurssien tarpeenmukaisen kohdentamisen toimintaan.

Kunnissa tarvitaan usein johtoryhmän lisäksi hyvinvointiryhmä, johon kuuluu eri hallinnonalojen edustajia. Hyvinvointiryhmä vastaa käytännön toiminnan toteutuksesta eri toimialoilla. Monialainen hyvinvointiryhmä kokoaa eri toimialat ja muut toimijat. Käytännön työtä tehdään erilaisissa kuntien työryhmissä sekä eri toimialoilla. Hallinnonalat ylittävää operatiivista johtamista, asioiden valmistelua ja toimeenpanoa varten on suositeltu, että kunnat nimeävät eri toimialojen johtohenkilöistä koostuvan hyvinvointiryhmän, jonka puheenjohtaja on kunnan johtoryhmän jäsen.

HYVINVOINTISUUNNITELMAN TOTEUTUS JUUPAJOELLA V. 2018

Juupajoella hyvinvointiryhmään kuuluvat kunnanjohtaja Jyri Lammela, tekninen johtaja Pekka Maasilta, rehtori Lea Nurminen, kirjastonjohtaja Tarja Pyyaho, vapaa-aikakoordinaattori Henna Ruostila, ruokapalveluesimies Jenni Vuorela-Mattila, palvelupäällikkö Milla Nyberg (sote) sekä puheenjohtajana hyvinvointijohtaja Anne Tuovila.

Käytännön toteutuksesta ovat vastuussa kaikki kunnan toimijat moniammatillisesti yhdyskuntasuunnittelussa, liikunta- ja kulttuuripalveluissa, varhaiskasvatuksessa, nuorisotyössä, kouluympäristössä ja työpaikoilla.

Kunnan ylin johto eli kunnanvaltuusto on vastuussa strategisista päätöksistä, joilla kunnassa edistetään hyvinvointia ja terveyttä. Valitessaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kunnan strategiseksi painoalueeksi ja hyväksyessään tavoitteet kunnan vuotuisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa, valtuusto asettaa eri hallinnonaloille veloitteen ottaa hyvinvointi- ja terveysnäkökohdat huomioon omissa suunnitelmissaan.

Kunnanvaltuuston tehtävänä on myös varmistaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisesta ja vastuista sovitaan selkeästi.

Valtuusto hyväksyi 21.5.2018 pidetyssä kokouksessaan Juupajoen kunnan laajan hyvinvointikertomuksen vuosille 2017-2020.

Sosiaali- ja terveysterveyst

Vuoden 2018 aikana Juupajoen sosiaali- ja terveysterveyst palvelut organisoitiin osaksi Mäntävuoren Terveysterveyst Oy:n ja Mänttä-Vilppulan kaupungin organisaatiota. Järjestämistvastuu Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveysterveyst palveluista on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Mänttä-Vilppula hoitaa vastuukuntana yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveysterveystoimen viranomaistehtävät.

Palvelujen tuotannosta vastaavat käytännössä Mänttä-Vilppulan sekä Pihlajalinna Terveysterveyst Oy:n yhteisyritys Mäntänvuoren Terveysterveyst Oy, Pihlajalinna Terveysterveyst Oy sekä muut palveluntuottajat. Mäntänvuoren Terveysterveyst Oy:n toiminta organisoitiin vuoden 2018 aikana uudelleen. Yrityksen toiminta on jaettu kolmeen palvelualueeseen, jotka ovat terveysterveyst palvelut, asumispalvelut sekä avopalvelut.

Kotona asumista tukevat palvelut yhdenmukaistettiin Mänttä-Vilppulan palvelujen kanssa sisältäen mm. Lähitorin ja kuntouttavan päivätoiminnan.

Juupakodin saneeraushanke valmistui helmikuussa 2018. Juupakoti muuttui tehostetun palveluasumisen yksiköksi. Saneerauksen yhteydessä uudistettiin myös Juupakodin ulkoilma-alueet sekä rakennuksen kunnallistekniikkaa.

Koulutuspalvelut

Esiopetus siirtyi Kirkonkylän koululle syksyllä 2017 käynnistäen siirtymävaiheen, jonka lopuksi elokuusta 2019 alkaen kaikki juupajokelaiset lapset käyvät uutta perusopetussuunnitelmaa noudattavan saman koulupolun; esiopetuksesta 2. luokkaan saakka joustavassa esi- ja alkuopetuksessa Kirkonkylän koululla ja 3.-9.luokat Koulukeskuksella. Kirkonkylän koulusta muodostui v. 2018 syyslukukauden alkaessa Pienten lasten koulu, jossa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta lasten kehitystasoa huomioiden.

Työllisyydenhoito

Kunnan lakisääteisten työllisyysvelvoitteiden tehostamiseksi syksyllä 2017 käynnistettiin neuvottelut Mänttä-Vilppulan kaupungin kanssa. Neuvottelujen tuloksena saatiin aikaan sopimus, jonka perusteella Juupajoen kunta hankkii 1.1.2018 lukien työllisyydenhoitopalvelut Mänttä-Vilppulalta. Palvelujen kohderyhmään kuuluvat työttömät kuntalaiset, joiden työttömyys on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä. Painopiste on erityisesti asiakkaissa, jotka ovat saaneet työttömyyden perusteella työmarkkinatukea yli 300 päivää, nuoret, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttömänä yli 12 kuukautta tai 6 kuukautta (alle 25 -vuotiaat). Kohderyhmään kuuluvat myös velvoitetyöllistettävät sekä koululaiset, joille kunta on varannut määrärahan kesätyöpaikkoihin. Työllisyyspalvelut tarjoaa apua myös yrityksille pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen liittyvissä asioissa.

HYVINVOINTISUUNNITELMAN PAINOPISTEALUEET 2017-2020

Indikaattoriperustaisista painopistealueista ja kuntastrategian painopistealueista kootut hyvinvointisuunnitelman painopistealueet kaudelle 2017-2020 ovat:

1. KUNTALAISTEN OSALLISUUDEN KEHITTÄMINEN
2. KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN EDELLYTYSTEN TURVAAMINEN KUNNAN ELINVOIMAISUUTTA KEHITTÄMÄLLÄ
3. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN
4. TERVEYDEN EDISTÄMINEN TYÖIKÄISILLÄ
5. IKÄIHMISTEN ELÄMÄNHALLINNAN EDISTÄMINEN

Vuosittaisessa raportissa kuvataan edellä mainittujen painopistealueiden perusteella valittujen tavoitteiden toteutumista tilivuotena. Hyvinvointityön ohjausryhmänä toimiva hyvinvointiryhmä on vuoden aikana kokoontunut neljä kertaa tarkistamaan tavoitteiden toteutumista ja päivittämään tietoja kerätyn indikaattoritiedon perusteella.

Painopistealue ja kehittämiskohde/kohteet:

Tavoite	Toimenpiteet, vastuutaho	Mittarit
KUNTALAISTEN OSALLISUUDEN KEHITTÄMINEN - Lapset ja nuoret osallistuvat, aikuiset kuuntelevat heitä ja ottavat heidän mielipiteensä huomioon	Mielipidekyselyt varhaiskasvatuksessa ja koulussa Osallistuminen vasukeskusteluihin ja oppilaskeskusteluihin Nuorisovaltuuston toiminnan ylläpito Vastuutaho/Hyvinvointipalvelut, kaikki toimialat, 3. sektori, SRK	Tyytyväisyyskyselyt vuosittain eri toimialoilla NuVan kokoukset lkm Lasten ja nuorten aloitteesta tehdyt toimenpiteet kirjataan vuosittaiseen hyvinvointiraporttiin
- Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Kuntalaiskyselyt Asiakasraadit Kuntatiimi Vanhus- ja vammaisneuvosto/Vastuutaho kunta	Toteutuneiden kyselyiden ja kokousten määrä
KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN TURVAAMINEN ELINVOIMAISUUTTA KEHITTÄMÄLLÄ - Työllisyysasteen parantaminen	Työllisyyspalveluiden kehittäminen, oman kunnan yritysten tarjoamien työpaikojen kartoitus Kunnan pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimenpiteiden käytänteiden tehostaminen kunnan, Pihlajalinnan ja Mänttä-Vilppulan kanssa siten, että aktivointiasteet nousevat Vastuutaho/Työllisyyspalvelut	Työllisyysaste, yrityskontaktit Aktivointitoimien määrä

- Nuorten työllisyyden parantaminen	Nuorten ohjaaminen työelämään/ nuorten työllistymisen edistäminen yhteistyössä paikallisten yrittäjien ja koulun kanssa. Vastuutaho/Työllisyyspalvelut, perusopetus	Nuorisotyöttömien määrä
LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN		
- Lapsiperheiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tuetaan	Lapsiperheille ja lapsille tarjotaan edullisia osallistumis- ja harrastemahdollisuuksia sekä tiloja/Vastuutaho liikuntatoimi	Toteutuneet kerhot, tapahtumat/lkm
-Vanhemmat vastaavat lasten ja nuorten kasvusta ja kehityksestä sekä heitä tuetaan kasvatustehtävässä, Toiminta on oikea-aikaista, ennaltaehkäisevää yhteistyötä ja varhaista tukemista	Tarjotaan perheille keskustelumahdollisuuksia ja tuetaan kasvatustehtävässä/Vastuutaho varhaiskasvatus ja perusopetus Toimitaan moniammatillisesti yhteistyössä ennakoiden ja tarjoten apua ajoissa/Vastuutaho Hyvinvointipalvelut	Vanhempainillat, avoin varhaiskasvatus/lkm
- Lasten ja nuorten kasvuympäristö on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen	Kunnan ylläpitämien leikkipaikkojen valvonta ja turvallisuudesta huolehtiminen/Vastuutaho hyvinvointipalvelut, tekninen toimi Toimiva oppilashuolto, mahdollisuus keskusteluun aikuisen kanssa	Tarkastuskäyntien lkm, tehdyt toimenpiteet ja korjaukset
- Lasten ja nuorten liikumisaktiivisuuden lisääminen	Suunnitelmallista liikunnan lisäämistä arjessa varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa Liikuntapaikkojen ylläpito /Vastuutaho varhaiskasvatus,	Liikuntasuunnitelma varhaiskasvatuksen vuosisuunnittelun yhteydessä, kyllä/ei Liikuntavälitunnit koulussa, kyllä/ei Liikuntakerhot, lkm Kouluterveyskyselyn liikuntaindikaattoreiden seuranta

	perusopetus, liikuntatoimi, tekninen toimi Nuorten ideoimat liikuntapaikat	Toteutunut/ei
- Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden kehittäminen hyvinvointia tukevaksi	Palveluohjauksen kehittäminen Lapsiperheiden lähipalveluiden säilyttäminen Päällekkäisten palvelujen vähentäminen Palveluiden kehittäminen yhteistyössä sote-palveluiden kanssa/Vastuutaho Hyvinvointipalvelut	Yhteistyöfoorumit yhdyspintapalveluiden kanssa (LaPe, VaKa-foorumi, koulufoorumi), lkm Perhekeskusmallin toteutuminen Juupajoella

Tavoite	Toimenpiteet, vastuutaho	Mittarit
TERVEYDEN EDISTÄMINEN TYÖIKÄISILLÄ		
- Päihteettömän kulttuurin edistäminen, ehkäisevän päihdetyön käytänteiden selkiyttäminen	Luotu käytännöt päihtyneenä palveluja käyttävän ohjaamiseksi päihteettömään elämään Lisätään päihteettömyyteen ja savuttomuuteen liittyvää asennekasvatusta ja viestintää /Vastuutaho hyvinvointipalvelut: sosiaali- ja terveyspalvelut - Mäntänvuoren terveys, 3. sektori ja yhdistykset	Toteutuneet toimet Kouluterveyskyselyn päihdeindikaattorit
- Työikäisten terveellisten elämäntapojen tukeminen	Liikunnan tukeminen yhdessä urheiluseurojen kanssa Edulliset liikuntamahdollisuudet kunnan tiloissa ja liikuntareiteillä Liikuntaan liittyvien tilaisuuksien järjestäminen /Vastuutaho liikuntatoimi, varhaiskasvatus, perusopetus, tekninen toimi Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen lisäämällä kuntalaisten mahdollisuuksia	Liikuntakerhot, tapahtumat, lkm Toteutuneet tapahtumat, lkm

	päästä kokemaan ja tekemään kulttuuria/Vastuutaho vapaa-aikapalvelut	
IKÄIHMISTEN ELÄMÄNHALLINNAN EDISTÄMINEN		
- Ikäihmisten osallisuutta ja sosiaalisten verkostojen lisäämistä on tuettu	Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaedellytysten turvaaminen Vanhus- ja vammaisneuvoston kokoukset ja tapahtumat Ikäihmisille tarjotaan edullisia osallistumis- ja harrastemahdollisuuksia / Vastuutaho hyvinvointipalvelut, liikunta- ja kulttuuripalvelut	Vanhus- ja vammaisneuvoston kokoukset ja järjestetyt tapahtumat
	Ohjatut matalan kynnyksen liikuntaryhmät ikääntyneille/Vastuutaho liikuntatoimi	Matalan kynnyksen liikuntaryhmien määrä
- Ikäihmisten toimintakyvyn ja esteettömyyden lisäämistä on tuettu	Esteettömyys huomioitu julkisissa rakennushankkeissa/ Vastuutaho tekninen toimi	Esteettömyyden toteutuminen
	Kuntouttava päivätoiminta/Vastuutaho sote-palveluntuottaja	Toteutuneet kerrat, lkm
- Ikääntyneen väestön palveluohjaus sosiaali- ja terveystoimessa.	Ikäihmisten palveluohjausjärjestelmä käyttöön/ Vastuutaho sote-palveluntuottaja	Toteutuu/ei
-Yksinäisyyden vähentäminen	Ikäihmisten erilaiset foorumit Vapaaehtoistoiminta/Vastuutaho Hyvinvointipalvelut, 3. sektori, SRK	Tapahtumien määrä Toiminnan kuvaus vuotuisessa hyvinvointiraportissa

HYVINVOINTITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN V. 2018

1. KUNTALAISTEN OSALLISUUDEN KEHITTÄMINEN

Lapset ja nuoret osallistuvat, aikuiset kuuntelevat heitä ja ottavat heidän mielipiteensä huomioon

- **Tyytyväisyyskyselyt vuosittain eri toimialoilla**
- **Nuorisovaltuusto**
- **Lasten ja nuorten aloitteesta tehdyt toimenpiteet kirjataan vuosittaiseen hyvinvointiraporttiin**

Esiopetuksessa on säännöllisesti käytössä paperiversiona ”Happy or not” - kyselymenetelmä, jonka avulla kartoitetaan lasten mielipiteitä toiminnan sisällöistä ja kehittämistarpeista. Tavoitteena on opettaa lapsia jo varhaisessa vaiheessa ottamaan kantaa ja luottamaan siihen, että omilla valinnoilla ja mielipiteillä on merkitystä. Lapset osallistuvat kehitystasonsa mukaan varhaiskasvatussuunnitelma-keskusteluihin sekä oppimissuunnitelmakeskusteluihin.

Nuorisovaltuusto sai lisää aktiivisia jäseniä v. 2018. Kuusijäseninen nuorisovaltuusto kokoontui kahdeksan (8) kertaa vuoden 2018 aikana. Viimeinen kokous joulukuussa oli yleiskokous, joka järjestettiin kunnanvaltuuston kokouksen yhteydessä. Nuorisovaltuustossa toimii ns. kummivaltuutettuna yksi kunnanvaltuuston jäsen.

Koululla oppilaskunta toimii aktiivisesti ja tekee aloitteita koulun toimintaan liittyen. Kouluruokatoimikunta tekee myös aloitteita liittyen kouluruokailuun.

Nuorisotoimessa nuorilta kysyttiin toiveita kunnan nuorisoystävällisyyden lisäämiseksi keväällä 2018. Paljon kannatusta saanut ehdotus nuorten yhteisestä oleskelupaikasta torialueella vietiin suunniteltavaksi. Nuoret esittivät toiveenaan, että heillä olisi paikka, jossa he voisivat viettää aikaa sateen suojassa ja samalla mahdollisesti ladata laitteita. Ehdotuksen perusteella käynnistettiin torikatoksen suunnittelu. Torikatoksen rakentaminen tapahtuu v. 2019.

Kuntalaisten osallisuuden lisääminen

Toteutuneiden kyselyiden ja kokousten määrä:

- **Kuntalaiskyselyt**
- **Asiakasraadit**
- **Kuntatiimi**
- **Vanhus- ja vammaisneuvosto**

Asiakasraatitoimintaa ollaan vasta viime aikoina opittu hyödyntämään kunnan päätöksenteon tukena. Vuonna 2018 kirjaston uudistamisprosessin alussa kuntalaisilla oli mahdollisuus vaikuttaa kirjaston tilojen suunnitteluun asiakasraadissa. Kuntalaiskyselyitä ei vuoden aikana tehty.

Kuntien roolista kumppanuudessa yhdistysten kanssa voidaan käyttää nimitystä yhteisöjen alusta. Tällöin kunnalla on aktiivinen rooli yhteistyössä mm. koollekutsujana ja verkostojen luojana. Juupajoella yhdistykset ovat Ylä-Pirkanmaan alueen kunnista selkeimmin mukana kunnan strategiassa. Juupajoella yhdistystoimintaan kohdistuva ”kukoistava yhteisö” -päämäärä on yksi Juupajoen kuntastrategian neljästä päämäärästä.

Kuntatiimi on toiminut Juupajoella jo 90-luvulta alkaen tarjoten kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa lapsiperheiden hyvinvointiin. Kuntatiimiin on kuulunut kunnan viranhaltijoita sekä lasten ja nuorten parissa toimivia yhdistyksiä. Vuonna 2018 Kuntatiimin toimintaa laajennettiin koskemaan kaikkia kunnassa toimivia yhdistyksiä ja yrityksiä. Tavoitteena on ollut luoda aktiivisten toimijoiden verkosto, joka yhdistää pienessä kunnassa monesti niukat resurssit ja vähentää toimintojen päällekkäisyyttä. Kuntatiimi on kokoontunut vuoden aikana kolme (3) kertaa.

Kunta tukee yhdistysten toimintaa tarjoamalla kunnan tilat maksutta yhdistysten käyttöön.

Vanhus- ja vammaisneuvosto seuraa ja arvioi palvelujen ja yleisten elinolojen kehitystä laajasti sekä toimii aloitteellisesti asioiden kehittämiseksi. Neuvoston tärkeänä tehtävänä on myös pyrkiä parantamaan sukupolvien välistä yhteisymmärrystä ja kaikkien ikä- ja erityisryhmien arvostusta. Neuvosto kokoontui vuonna 2018 yhteensä neljä (4) kertaa.

Kunnassa toimii myös rintamaveteraaniain neuvottelukunta. Sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita sotainvalidien ja tunnuksen omaavien rintamaveteraanien elinolosuhteiden ja yleisen toimeentuloturvan, erityisesti sosiaaliturvan, terveydenhuollon ja kuntoutuksen sekä asunto-olojen kehittämiseksi; toimia yhdyssiteenä ja neuvottelevana elimenä viranomaisten ja sotiemme veteraanien hyväksi. Neuvottelukunta kokoontui v. 2018 kaksi (2) kertaa.

2. KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN TURVAAMINEN ELINVOIMAISUUTTA KEHITTÄMÄLLÄ

Työllisyysasteen parantaminen

- **Työllisyyspalveluiden kehittäminen**
- **Oman kunnan yritysten tarjoamien työpaikojen kartoitus**
- **Kunnan pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimenpiteiden käytänteiden tehostaminen kunnan, Pihlajalinnan ja Mänttä-Vilppulan kanssa siten, että aktivointiasteet nousevat**

Nuorten työllisyyden parantaminen

- **Nuorten ohjaaminen työelämään**
- **Nuorten työllistymisen edistäminen yhteistyössä paikallisten yrittäjien ja koulun kanssa**

Juupajoen kunnan puolesta käynnistettiin kesällä 2017 keskustelut Mänttä-Vilppulan kaupungin kanssa yhteistyömahdollisuuksista työllisyyden hoitoon liittyen. Asiasta käytiin syksyn 2017 aikana neuvotteluja Mänttä-Vilppulan kaupungin kanssa ja päädyttiin esittämään kokonaispalvelusopimusta. Neuvotteluiden tuloksena solmittiin sopimus työllisyyspalveluiden hoidosta Mänttä-Vilppulan kaupungin toimesta vuoden 2018 alusta lähtien.

Palvelu järjestetään Mänttä-Vilppulan kaupungin toimesta ottamalla Juupajoen kunta työllisyyspalveluiden asiakkaaksi ja osaksi palveluntuotantoa. Kunnat perustivat yhteisen ohjausryhmän tarkastelemaan sopimussisältöä ja valvomaan sopimuksessa kuvatun palvelun

toteuttamista vuosittain. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa kalenterivuodessa. Ohjausryhmään kuuluvat Juupajoen kunnalta kunnanjohtaja ja hyvinvointijohtaja. Mänttä-Vilppulan kaupungilta ryhmään kuuluvat henkilöstöpäällikkö, sosiaalityöntekijä ja palveluohjaaja.

Työttömien määrä väheni vuoden aikana lähes kaikissa Pirkanmaan kunnissa. Juupajoella työttömyysprosentti laski vuoden aikana reilusti: tammi-joulukuu 2018: 9,9% -> 6,0%. Nuorisotyöttömyys laski niin alhaiseksi, ettei sitä enää voitu tilastoida. Työmarkkinatuen kuntaosuus aleni vuoden aikana lähes 50 000e verrattuna vuoteen 2017.

Aktivointiasteet ovat nousseet palvelun ulkoistamisen myötä niin nuorilla kuin yli 25-vuotiaillakin. Aktivointiaste tarkoittaa palveluissa yhteensä laskentapäivänä olleiden osuutta palveluissa yhteensä laskentapäivänä olleiden ja työttömien työnhakijoiden summasta. Aktivointiasteen vuosikeskiarvo lasketaan kuukausilukujen yhteissummista, ei keskiarvoista. Työttömät ja palveluissa olevat yhteensä ja tästä summasta palveluissa olevien osuus. Juupajoen aktivointikeskiarvot olivat 1-10/2017: 52,4% ja 1-10/2018: 56,3%. Pirkanmaan pienemmissä kunnissa olivat työttömien ja palveluissa olevien määrät niin pieniä, että niistä esitetään tilastoissa vain aktivointiaste-keskiarvot. Tavoitteena ollut aktivointiasteiden nostaminen Pirkanmaan kuntien parhaimpaan neljännekseen ei toteutunut, mutta suunta on oikea.

Kesätyöhaku toteutettiin ensimmäistä kertaa sähköisesti Kuntarekryn kautta. Kunnan kesätyöpaikkoihin oli yhteensä 20 hakijaa. Kaikki hakijat saivat kesätyötä, työpaikkoja olisi ollut enemmän kuin halukkaita hakijoita. Valituille järjestettiin toukokuussa yhteinen perehdytys- ja infotilaisuus, jossa nuoret tapasivat esimiehet sekä allekirjoittivat työsopimukset.

Yritysneuvoja on ollut yhteydessä noin kymmeneen paikalliseen yritykseen. Kolmannen sektorin toimijoista suurin on seurakunta, jonka kanssa työskennellään yhteistyössä mm. sosiaalisen kuntoutuksen ryhmän parissa. Myös 4H:n kanssa on tehty yhteistyötä nuorten työllistämiseen liittyen.

3. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Lapsiperheiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tuetaan

- **Lapsiperheille ja lapsille tarjotaan edullisia osallistumis- ja harrastamahdollisuuksia sekä tiloja**

Uimakoulut järjestettiin suunnitelmien mukaisesti. Uimakouluja järjestettiin Kopsamolla, Salokunnassa ja Pirttikankaalla heinäkuussa kahden viikon ajan. Ohjaaja palkattiin tuntityöntekijänä, lisäksi apuohjaajana kesätyöntekijä. Urheilukouluja ei järjestetty vähäisen kävijämäärän vuoksi.

Vuoden 2018 lopussa päivitettiin Juupajoen kunnan terveystuennasuunnitelma 2017-2020, jonka mukaan eri sektoreiden omana ja yhteistyönä seurataan ja toteutetaan toimenpiteitä kuntalaisten terveyden ja liikunnallisten elämäntapojen edistämiseksi.

Koulun kerhotoiminta oli aktiivista. Vuonna 2018 toteutettiin keväällä viisi (5) ja syksyllä neljä (4) erilaista kerhoa (yht. 203 kerhotuntia), joissa oli harrastamassa keskimäärin 10- 12 kävijää/kerta.

Myös nuorisotoimi järjesti kerhotoimintaa. Nuorisotoimen kerhoja toteutettiin seitsemän (7) erilaista: bändikerho, teatterikerho, liikuntakerhot (2kpl), taidenuokkari sekä talvi- ja syyslomien päiväleirit. Kerhotoimintaan saatiin avustusta AVI:lta. Avustussumma oli hiukan suurempi kuin

aiempina vuosina, joten toimintaa pystyttiin laajentamaan ja saamaan mukaan suurempi joukko lapsia ja nuoria. Kerhotoimintaan osallistujia oli syyskaudella 2018 yhteensä 77 lasta/nuorta (vrt. v. 2016 yht. 28 osallistujaa/syksy)

Kansalaisopiston perheliikunnan ryhmä oli uusi kokeilu, jonka tarkoituksena oli tarjota vanhemmille ja pienille lapsille yhteistä ohjattua liikuntaa. Mukana ryhmässä oli syksyllä 2018 keskimäärin viisi (5) perhettä. Kokeilu osoitti, että tämänkaltaiselle toiminnalle on tarvetta. Toimintaa jatkettaneen myös seuraavana kautena.

Vanhemmat vastaavat lasten ja nuorten kasvusta ja kehityksestä sekä heitä tuetaan kasvatustehtävässä niin, että toiminta on oikea-aikaista, ennaltaehkäisevää yhteistyötä ja varhaista tukemista

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden kehittäminen hyvinvointia tukevaksi

- Tarjotaan perheille keskustelumahdollisuuksia ja tuetaan kasvatustehtävässä
- Toimitaan moniammatillisesti yhteistyössä ennakoiden ja tarjoten apua ajoissa

Kunnan työntekijöitä oli mukana valtakunnallisessa hallituksen kärkihankkeessa LAPE:ssa (Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma). Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) on ollut vuosina 2017–2018 toteutettava hallituksen kärkihanke, jonka avulla ryhdyttiin tekemään muutosta kohti lapsi- ja perhelähtöisiä palveluita sekä lapsen oikeuksia ja tietoperustaisuutta vahvistavaa toimintakulttuuria. Muutosohjelman tavoitteena oli oikea-aikaisemmat, tasalaatuisemmat, vaikuttavammat, kustannustehokkaammat ja paremmin yhteen sovitettut palvelut. Pirkanmaan osahankkeen eli Pippurin varhaiskasvatuksen työryhmässä lähdettiin työstämään pilottina Ylä-Pirkanmaalle yhteistä toimintamallia sivistyksen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdyspinnoille. Tässä pilotissa Juupajoki oli aktiivisesti mukana luomassa uusia käytäntöjä.

Vuoden 2018 lopussa päättynyt hallituksen kärkihanke Lape on rakentanut uudella tavalla moniammatillisen verkoston yhteistyötä tiiviimmäksi. Vaikka hanke varsinaisesti päättyi, yhtenäiset toimintatavat ja yhteydenpito eri toimijoiden välillä Pirkanmaan alueella jatkuvat edelleen.

Avoin päiväkotitoiminta on käynnistynyt Juupajoella jo vuonna 2012. Toiminnassa on ollut tavoitteena tehdä yhteistyötä lapsiperheiden hyvinvoinnin lisäämiseksi yli sektorirajojen. Palvelua on ollut toteuttamassa alusta alkaen yhteistyössä kunnan varhaiskasvatus- ja sosiaalipalvelut sekä seurakunta. Vuonna 2014 sotepalveluiden ulkoistuksen myötä sosiaalipalveluiden työntekijä siirtyi sotepalveluiden tuottajan alaisuuteen, mutta yhteistyö jatkui edelleen samanlaisena. Juupajoella on siis ikään kuin harjoiteltu soten maakuntamallia jo useamman vuoden luomalla toimintamalleja sote- ja sivistyspalveluiden toteuttamiseen yhdyspinnoilla.

Avoin päiväkotitoimi keväällä 2018 normaalisti. Kettula oli avoinna kevätkaudella 16 kertaa. Toiminnassa oli mukana keskimäärin 6 perhettä/ 10-14 kävijää. Syksyllä avoin päiväkotitoiminta jouduttiin lopettamaan väliaikaisesti johtuen perhetyön resurssin niukkuudesta. Tilalle perustettiin kaksi asiakkaille ilmaista ryhmää vanhemmuuden tukemiseksi; vanhempien keskusteluryhmä sekä tunnetaitoryhmä. Vain aikuisille tarkoitettu keskusteluryhmä kokoontui 4 kertaa, ohjaajina olivat varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, perhetyöntekijä sekä seurakunnan kasvatuksen työntekijä.

Tunnetaitoryhmän ohjaajana toimi yksityinen palveluntuottaja, mukana oli myös lastenhoitaja. Ryhmä oli tarkoitettu lapsille ja vanhemmille. Kokoontumiskertoja oli kuusi syksyn aikana. Molemmissa ryhmissä osallistujia oli keskimäärin viidestä perheestä/kerta.

Vanhempainiltoja järjestettiin varhaiskasvatuksessa syksyllä 2018 yksi, joka oli tarkoitettu kaikille palveluita käyttäville perheille. Koululaisten vanhemmille järjestettiin luokkakohtaiset vanhempainillat kaikille ikäluokille. Koululaisten keskuudessa otettiin käyttöön Puuttumisen portaattomalli, joka esiteltiin vanhemmille elokuussa 2018. Keväällä 2018 tehdyn kyselyn perusteella laadittu Wilman pelisäännöt-esitys jaettiin myös elokuussa 2018. Tavoitteena on tehdä hyvää yhteistyötä kodin ja koulun välillä jo varhaisessa vaiheessa, jotta tuki olisi oikea-aikaista ja ennaltaehkäisevää.

Lasten ja nuorten kasvuympäristö on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen

Kunnan ylläpitämien leikkipaikkojen valvontaa ja tarkastustoimintaa tehdään yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja teknisen toimen kanssa. Syksyllä 2018 kierrettiin kaikki kunnan leikkikentät tavoitteena tehdä laajempi kartoitus kenttien kunnosta sekä huolto- ja turvallisuussuunnitelma kentille. Työ ei valmistunut vuoden 2018 aikana, joten sitä jatketaan vuonna 2019.

Juupajoella oppilashuollon henkilöstö on aidosti moniammatillista ja sotepalveluiden edustajat osallistuvat säännöllisesti oppilashuollon kokoontumisiin.

Oppilashuollon ohjausryhmän kokouksia pidettiin vuoden aikana kaksi (2). Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän kokouksia pidettiin Koulukeskuksella kaksi (2). Keväällä pienten lasten koululla pidettiin kaksi (2) esiopetuksen oppilashuollon kokousta, syksyllä yksi (1) joustavan esi- ja alkuopetuksen yhteinen oppilashuollon kokous.

Lasten ja nuorten liikkumisaktiivisuuden lisääminen

Liikuntasuunnitelma varhaiskasvatuksen vuosisuunnittelun yhteydessä tehdään aina ennen toimintakauden alkua kesällä yhteissuunnittelupäivän yhteydessä. Liikunnan osa-alue on yksi osa lasten hyvinvoinnin vuosikello-suunnittelua. Varhaiskasvatuksessa on minimoitu liikkumista rajoittavat toimintatavat ja kiellot ja lisätty arkeen liikkumisen mahdollisuuksia tuomalla liikunnallisia elementtejä yksiköiden sisä- ja ulkotiloihin.

Avoimessa päiväkodissa järjestetyillä retkillä pyritään aktivoimaan pikkulapsiperheitä liikkumaan monipuolisesti. Kansalaisopiston vanhempi-lapsijumppa on tuonut uudenlaisen vaihtoehdon perheen yhteiselle liikunnanharrastamiselle iltapäivisin.

Talvilajeja päästiin harrastamaan kunnan talvesta johtuen alkuvuonna 2018. Molempien koulujen luistinradat ja hiihtoladut sekä Kirkonkylän koulun ja päiväkodin lähipelloille tehdyt ladut mahdollistivat talvilajien harjoittelun.

Liikuntavälitunnit koulussa aloitettiin pienten lasten koulussa heti lukuvuoden alussa. Esi- ja alkuopetuksen oppilailla on päivittäin yhteinen, pitkä liikuntavälitunti aamupäivällä (1h). Koulukeskuksella pidetään pitkä liikuntavälitunti kerran viikossa yhteistyössä nuorisotoimen kanssa.

Kouluikäisten fyysistä toimintakykyä mittaavan Move-järjestelmän tavoitteena on auttaa ensisijaisesti oppilaita ja heidän perheitään ymmärtämään fyysisen toimintakyvyn yhteydet oppilaan

terveyteen, päivittäiseen hyvinvointiin, jaksamiseen ja opiskeluun. Move-mittaukset suoritetaan Juupajoella vuosittain.

Lasten liikkumista tukevia liikuntakerhoja järjestettiin kunnan toimesta kaksi (2) v. 2018.

4. TERVEYDEN EDISTÄMINEN TYÖIKÄISILLÄ

Päihdeettömän kulttuurin edistäminen, ehkäisevän päihdetyön käytänteiden selkiyttäminen

Luotu käytännöt päihtyneenä palveluja käyttävän ohjaamiseksi päihdeettömään elämään

Pihlajalinna Terveys Oy aloitti asiakkuuksien kartoittamisen oman toimintansa käynnistyessä Juupajoella 2014. Siihen asti Juupajoen päihde- ja mielenterveyspalvelut tuotti Oriveden kaupunki. Päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämisen suunnitelmat lähtivät käytäntöön vuonna 2017, jolloin Juupajoelle saatiin psykiatrisen sairaanhoitajan ja päihdetyöntekijän säännölliset palvelut paikan päälle. Psykiatrisen sairaanhoitaja aloitti käynnit epäsäännöllisemmin jo vuonna 2016.

Päihdehuollon laitoksissa sekä päihdeiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskuksen vuodeosastoilla hoidettujen 25–64 vuotiaiden määrä on kääntynyt laskuun vuoden 2015 jälkeen. Samalla päihdehuollon avopalvelujen asiakkaiden määrä on lisääntynyt. Valtakunnan keskiarvoon verrattuna Juupajoella on päihdehuollon palveluissa keskimääräisesti asiakkaita.

Mäntänvuoren Terveiden hyvinvointipalveluiden yhtenä osa-alueena toimivat mielenterveys- ja päihdepalvelut. Psykiatrian poliklinikka tarjoaa moniammatillista apua mielenterveyden ja päihdeiden käytön tai toiminnallisten riippuvuuksien aiheuttamiin ongelmiin. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa painopisteenä on ongelmien ennalta ehkäiseminen ja varhainen avun piiriin pääseminen. Psykiatrian poliklinikka järjestää asiakkailleen myös ryhmä- ja päivätoimintaa.

Päihdetyöntekijä palvelee erilaisista päihdeongelmista ja muista riippuvuusongelmista kärsiviä sekä heidän läheisiään. Hoidon tarve arvioidaan yksilöllisesti asiakkaan tarpeista lähtien. Käynnillä käsitellään päihdeisiin ja muihin riippuvuuksiin liittyviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia sekä järjestetään tarvittaessa tukitoimia ja jatkohoitoa.

Psykiatrian poliklinikan asiakkuuteen hakeudutaan lääkärin läheteellä. Alle 23-vuotiaat asiakkaat voivat tulla nopeastikin ilman lähetettä akuuteissa tapauksissa. Päihdetyöntekijän vastaanotolle voi hakeutua ottamalla suoraan yhteyttä työntekijään, lähetettä ei tarvita.

Lisätään päihdeettömyyteen ja savuttomuuteen liittyvää asennekasvatusta ja viestintää

Lastenneuvola:

Lastenneuvolassa toteutetaan päihdevalistusta odottavien äitien raskaudenaikaisissa tarkastuksissa sekä pikkulapsiperheiden määräaikaistarkastuksissa.

Varhaiskasvatus:

Ei käsitellä lasten kanssa, mutta perheiden kanssa keskustellaan tarvittaessa.

Perusopetus:

Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella Juupajoella tupakkaa ja nuuskaa käytetään jonkin verran enemmän kuin lähialueilla, kuitenkin niin vähän, että siitä ei saada tilastotietoa. Muita päihteitä käytetään melko vähän, vaikka niiden saatavuus koetaan helpoksi ja niiden käyttö sallitaan laajemmin kuin aiemmin.

Koulun järjestyssäännöissä mainitaan päihteet: ”Lain mukaan alle 18 -vuotiaiden tupakointi on kielletty. Laki kieltää myös alkoholin ja kaikenlaisten huumaavien aineiden käytön ja hallussapidon. Kaikenlaisten teräaseiden tuonti ja hallussapito koulussa on kielletty.” Koulu on luonut järjestyssääntöjen perusteella puuttumisen portaat, joiden mukaisesti päihteiden käytöstä annetaan rangaistuksia.

Päihdeopetusta annetaan alakoulussa, mutta varsinaisesti vasta 5. luokalta alkaen. Terveystiedon tunneilla käsitellään päihteitä ja tehdään yhteistyötä kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin kanssa, terveystarkastukset ovat osa terveystieteiden opetusta.

Nuorisotyö:

Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan päihteettömällä toiminnalla nuorisotoimen tiloissa ja tilaisuuksissa sekä suoralla vaikuttamisella kanssakäymisessä. Nuorisotoimessa tai kouluilla käy vierailijoita puhumassa aiheesta tai aiheeseen liittyen järjestetään yhteisiä toiminnallisia työpajoja.

Työikäisten terveellisten elämäntapojen tukeminen

- **Liikunnan tukeminen yhdessä urheiluseurojen kanssa**
- **Edulliset liikuntamahdollisuudet kunnan tiloissa ja liikuntareiteillä**
- **Liikuntaan liittyvien tilaisuuksien järjestäminen**

VESOTE-Pirkanmaa on valtakunnallisen VESOTE-hankkeen osahanke. Hanke on yksi sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamista ”Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta” -kärkihankkeista 2017–2018. Juupajoki on osallistunut vuoden 2018 aikana VESOTE-hankkeeseen kouluttamalla vapaa-aikakoordinaattorin kunnan VESOTE-vastaavaksi yhteistyössä hyvinvointijohtajan kanssa. Hankkeeseen liittyvä verkostoitumistilaisuus järjestettiin yhteistyössä Mänttä-Vilppulan kaupungin kanssa. Hankkeen tavoite on, että suomalaiset lisäävät liikkumista, vähentävät istumista, syövät monipuolisesti ja terveellisesti sekä nukkuvat paremmin. Kohderyhmänä ovat aikuiset.

Liikuntatoimen tehtävänä on liikuntatoiminnan suunnitteleminen ja kehittäminen sekä tukeminen. Tätä tehtävää on toteutettu mm. myöntämällä avustuksia ja järjestämällä toimitiloja ja toimintaa. Vuoden 2018 lopussa päivitettiin Juupajoen kunnan terveystieteiden suunnitelma 2017-2020, jonka mukaan eri sektoreiden omana ja yhteistyönä seurataan ja toteutetaan toimenpiteitä kuntalaisten terveyden ja liikunnallisten elämäntapojen edistämiseksi.

Juupajoen liikuntatoimi järjestää ohjattua liikuntatoimintaa omana toimintana (uimakoulut, kuntosalin opastukset, jummat), yhteistyössä Kansalaisopiston kanssa sekä tukee yhteistyötahojen, kuten terveystieteiden, koulun kerhotoiminnan ja yhdistysten järjestämää toimintaa.

Kunnassa toimivia liikuntaryhmiä ovat mm. circuit -ryhmä kuntosalilla, vanhempi-lapsi -jumppa, tanssillinen jumppa, tekoniivelryhmä ja tasapainojumppa.

Liikuntapaikkojen käyttömaksut on pidetty alhaisina, ryhmätoiminta ilmaisena ja tilat yhdistyksille ilmaisina, jotta mahdollisimman monella on mahdollisuus harrastaa liikuntaa.

Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen lisäämällä kuntalaisten mahdollisuuksia päästä kokemaan ja tekemään kulttuuria

Kulttuurityötä on elokuusta 2018 alkaen hoitanut vapaa-aikakoordinaattori. Käytännössä kulttuuri- nuoriso- ja liikuntatoimi nivoutuvat usein osittain yhteen, jolloin vapaa-aikatoimintaa voi sujuvasti koordinoita yhtenä kokonaisuutena.

Kunnan kulttuuritapahtumat ovat sekä paikallisia että retkiä esimerkiksi teatteriin tai konsertteihin. Kunnan eläkeläisyhdistykset järjestävät omia retkiä ja kansalaisopiston ja Oriveden kaupungin kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä retkien järjestämisessä.

Työllisyyspalveluiden ja seurakunnan yhdessä luotsaama sosiaalisen kuntoutuksen ryhmä on kokeillut erilaisia tapoja kokea ja tehdä taidetta osana kuntoutusprosessia. Kunta on osallistunut tukemalla taloudellisesti ryhmän toimintaa.

Kaikissa kunnan järjestämissä avoimissa juhlatilaisuuksissa on yleensä esittävää taidetta. Näissä tilaisuuksissa pyritään saamaan paikallisia esiintyjiä mukaan.

5. IKÄIHMISTEN ELÄMÄNHALLINNAN EDISTÄMINEN

Ikäihmisten osallisuutta ja sosiaalisten verkostojen lisäämistä on tuettu

Vanhus- ja vammaisneuvosto seuraa ja arvioi palvelujen ja yleisten elinolojen kehitystä laajasti sekä toimii aloitteellisesti asioiden kehittämisessä. Neuvoston tärkeänä tehtävänä on myös pyrkiä parantamaan sukupolvien välistä yhteisymmärrystä ja kaikkien ikä- ja erityisryhmien arvostusta. Neuvosto kokoontui vuonna 2018 yhteensä neljä (4) kertaa.

Kunnassa toimii myös rintamaveteraaniasiain neuvottelukunta. Sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita sotainvalidien ja tunnuksen omaavien rintamaveteraanien elinolosuhteiden ja yleisen toimeentuloturvan, erityisesti sosiaaliturvan, terveydenhuollon ja kuntoutuksen sekä asunto-olojen kehittämiseksi; toimia yhdyssiteenä ja neuvottelevana elimenä viranomaisten ja sotiemme veteraanien hyväksi. Neuvottelukunta kokoontui v. 2018 kaksi (2) kertaa.

Vanhustenviikolla lokakuussa 2018 järjestettiin nuorisotoimen kanssa yhteisesti Diginuokkari nuorisotiloissa. Tapahtumassa nuoret opastivat senioreita älylaitteiden ja tietokoneiden käytössä.

Syksyllä vietettiin myös Turvatiistaita, jossa yhteistyössä Liikenneturvan ja paikallisen hyvinvointialan yrittäjän kanssa ikäihmisille järjestettiin turvallisuuden tiimoilta asia- ja toimintapitoinen iltapäivä.

Eläkeläisten kuntosaliryhmässä kokoontuu kerran viikossa liikuntahallin kuntosalilla. Ryhmässä perehdytään kuntosalilaitteiden oikeanlaiseen käyttöön ja harjoittelun oikeaan mitoitukseen; yhdistetään liikettä ja mukavaa yhdessä oloa. Ohjaajana on fysioterapeutti, joka voi antaa yksilöllisiä ohjeita.

Liikuntahallilla kerran viikossa pidettävän tasapainojumpan tehtävänä on tarjota ikäihmisille kevyttä liikuntaa ilman hyppyjä. Tavoitteena on kehittää niin tasapainoa kuin lihaskuntoakin.

Ikäihmisten toimintakyvyn ja esteettömyyden lisäämistä on tuettu

Mäntänvuoren Terveyden kuntouttava päivätoiminta aloitti 1.3.2018 Juupajoen terveyskeskuksen Päiväkeskuksen tiloissa. Kuntotuttava päivätoiminta on tarkoitettu kotona asuville yli 65- vuotiaille tai eläkeläisille, jotka kokevat tarvitsevansa kuntoutusta ja monipuolista harjoittelua toimintakykynsä ylläpitämiseksi. Tiloissa kokoontuu viikoittain kaksi puolipäiväistä ryhmää, joissa on ollut alusta asti runsaasti osallistujia. Toimintaa ohjaavat palveluohjaaja ja fysioterapeutti. Kuntoutus koostuu mm. liikunnallisesta osuudesta, pelaamisesta, asiantuntijaluennoista ja muistikuntoutuksesta.

Juupajoen kunnankirjaston remontti ja uudistusprojekti aloitettiin eri-ikäisistä kuntalaisista koostuvan asiakasraadin toiveiden kuulemisella työpajassa syksyllä 2018. Yhtenä toiveena oli, että kirjaston sisäänkäynnistä saataisiin esteetön. Remontin yhteydessä ovi vaihtui sähköiseen ja sen ulkopuolelle lisättiin ramppi, jota pitkin pääsee myös pyörätuolilla sisään.

Ikääntyneen väestön palveluohjaus sosiaali- ja terveystoimessa

Juupajoella otettiin vuoden 2018 alussa käyttöön Lähtö- toimintamalli ikäihmisten palveluohjauksessa. Palveluohjaaja neuvoo kaikissa ikäihmisten palveluihin liittyvissä asioissa ja tekee palvelutarpeen arvioinnin ennen palvelujen piiriin ottamista. Palveluohjaajan vastaanottoaika on kerran viikossa terveysasemalla.

Kunnan on vanhuspalvelulain (980/2012) 5 §:n mukaan laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelman uudistaminen oli tarkoitus tehdä yhteistyössä Mänttä-Vilppulan kaupungin kanssa vuoden 2018 aikana, mutta se ei vielä toteutunut.

Yksinäisyyden vähentäminen

Juupajoella järjestetään eri yhdistysten ja järjestöjen toimesta monenlaista yhteistoimintaa ikääntyneille. Ongelmana ovat ne ikäihmiset, jotka eivät halua lähteä kodista mukaan yhteiseen toimintaan. Vanhuspalveluiden suorittamalla kotikäynneillä yli 75- vuotiaiden koteihin pyritään kartoittamaan yksinäisten vanhusten tilannetta. Kuntouttava päivätoiminta on tuonut uuden tavan osallistua ja olla ryhmässä mukana.

Yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa järjestettiin nuorisotiloihin senioreiden ja nuorten yhteinen Diginuokkari, jossa nuoret tutoroivat vanhempia erilaisten älylaitteiden käytössä.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Toukokuussa 2018 valtuuston hyväksymässä Juupajoen kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa vuosille 2017-2020 todettiin seuraavasti:

”Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa edellyttää yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Käytännössä yhteistyötä tulee tehdä kuntaorganisaation sisällä eri toimialojen välillä. Työn laaja-alaisuuden vuoksi yhteistyötä tarvitaan myös kunnan ja alueen muiden toimijoiden kanssa. Näitä ovat esimerkiksi järjestöt, seurakunnat, yritykset sekä alueelliset toimijat kuten oppilaitokset, sairaanhoitopiirit, osaamiskeskukset ja maakuntaliitot.

Edellisen valtuustokauden ajaksi asetetut tavoitteet hyvinvointia edistävien tekijöiden lisäämiseksi ja hyvinvointia ylläpitävän toimintakulttuurin vakiinnuttamiseksi ovat toteutuneet kohtalaisen hyvin. Kunta on toteuttanut asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää politiikkaa taloudellisten resurssien mukaan hyvin. On tehty investointeja, jotka ovat tukeneet eri ikäisten kuntalaisten hyvinvointia.”

Tilanne on edelleen sama kuin vuosi sitten. Useat kuntalaisten hyvinvointia edistävät tavoitteet ovat toteutuneet tai niitä ollaan toteuttamassa parhaillaan. Ottaen huomioon väestön vähenemisen ja yleisen taloustilanteen kunta on kohdentanut resursseja riittävästi asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Vuoden 2020 taloussuunnittelussa on tarpeen ottaa huomioon edelleen laskeva asukasluku ja olemassa olevien palveluiden räätälöiminen sen mukaiseksi hyvinvointitavoitteita unohtamatta. Ikäihmisten suhteellinen osuus kasvaa kunnan väestössä syntyvyyden laskiessa. Ennaltaehkäiseviä palveluita kaikissa ikäryhmissä on suunniteltava yhteistyössä niin viranhaltijoiden, asukkaiden, palveluntuottajien ja yhteistyökumppaneiden kesken. Ennaltaehkäisevien palveluiden kehittäminen on erittäin tärkeää niin asukkaiden hyvinvoinnin kuin palveluiden kustannustenkin osalta.

Kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö on myös tulevaisuudessa kasvattamassa merkitystään. Kunnan ja eri yhdistysten sekä järjestöjen toimiva yhteistyö tuottaa kuntaan kuntastrategian keskeisten painopisteiden mukaisesti palveluita, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.